

Statsbudsjettet for 2023 – innspill fra Creo

Creo – forbundet for kunst og kultur er Norges største kunstnerorganisasjon med over 10.000 medlemmer. Creos medlemmer arbeider innenfor alle deler av kulturlivet; Noen er artister, noen er utøvende musikere i et band, i et ensemble, i en kirke eller i et orkester. Noen er pedagoger eller underviser i musikk eller andre kunsthøgskolefag i grunnskolen, på videregående skoler, i private og kommunale kulturskoler, ved en høyskole eller et universitet. Noen er låtskrivere eller komponister eller begge deler. Noen danser ballett eller moderne dans, noen jobber med lyd og lys eller gjør andre ting «bak scenen» og noen er musikkterapeuter.

I Meld.St. 8 (2018-2019) *Kulturens kraft* etableres følgende samfunns mål for kulturpolitikken:

Eit levande demokrati der alle er frie til å ytre seg, og der mangfald, skaparkraft og kreativitet er høgt verdsett. Eit inkluderande samfunn der kunst og kultur av ypparste kvalitet inspirerer, samlar og lærer oss om oss sjølv og omverda.

Dette er overordnede mål Creo kan stille seg bak. Men dette er abstrakte mål som i den praktiske politikken må fylles med innhold. Et aktivt og mangfoldig kunst- og kulturliv er viktig for å gi den enkeltes liv et rikere og mer fullverdig innhold. Kultur bidrar også til verdiskapning, kompetanse, læring, helse og toleranse. Kunst- og kulturuttrykk har en verdi i seg selv og for seg selv.

Alle må gis tilgang til kunstopplevelser og kulturaktiviteter. Dette sikres best gjennom offentlig finansiering og gode og forutsigbare finansieringsordninger. Kulturen er en vesentlig del av det offentlige ordskiftet, og både enkeltkunstnere, frie kunstnergrupper og kulturinstitusjonene spiller en sentral rolle for debatt, demokrati, ytringsfrihet og meningsdannelse.

Vi vil i dette notatet komme med konkrete forslag til prioriteringer som kan fremmes i forslaget til statsbudsjett for 2023.

Mange kunstnere er helt eller delvis selvstendig næringsdrivende og har ikke rett til sykepenger de første 16 dagene av en sykmeldingsperiode, og får deretter ikke mer enn 80 prosent av sykepenges grunnlaget. Frivillig tilleggforsikring er oftest for dyr for denne gruppen og forsikringsordningen legger heller ikke til rette for de med kombinerte inntekter. Hvis man både er frilanser og selvstendig næringsdrivende kan man kun tegne forsikring for næringsdelen av sitt virke, uansett hvor lav næringsinntekten er

- ***Folketrygdloven må derfor endres slik at selvstendig næringsdrivende, og da også inkludert kunstnere, får rett til 100 prosent sykepengedekning fra 17. sykedag.***
- ***Det bør også vurderes å endre ordningen med at tilleggforsikringen for frilansere/ næringsdrivende skal være selvbærende, og det må sikres at de med kombinerte inntekter frilansere/næringsdrivende kan tegne forsikring også for frilansdelen av sitt virke.***

En utfordring for selvstendig næringsdrivende er at alle skattefradrag fører til redusert overskudd og til dårligere økonomisk grunnlag for trygdeytelser.

- ***Vi mener derfor det bør innføres minstefradrag på næringsinntekt, tilsvarende dagens minstefradrag på lønnsinntekt, og at man må arbeide for å fjerne den negative effekten som investeringer i egen næringsvirksomhet har for beregningsgrunnlaget av trygdeytelser.***

Departementet ønsker å videreutvikle bransjen og støtteapparatet rundt utøvande og skapande kunstnarar og gjennom dette medverke til at kunst og kultur frå Noreg når eit større publikum, nasjonalt og internasjonalt, de vil evaluere igangsette tiltak for kulturell og kreativ næring, og vurdere nye verkemiddel, og de ønsker å utvikle målrette ordningar som gir fleire ein sjanse til å realisere det kunstnariske talentet sitt der dei bur, og samtidig medverke til auka verdiskaping og fleire arbeidsplassar i kunst- og kultursektoren regionalt.

Vi vil i denne forbindelse peke på Skuespiller- og dansealliansen har vist seg som en solid og viktig institusjon. Denne må videreføres og videreutvikles. Vi er derfor svært glade for at Stortinget i sin behandling av statsbudsjettet for 2022 bevilget 5 millioner kroner til SKUDA og til oppstart av en Musikerallianse. Vi i Creo er klare til å starte arbeidet med denne alliansen, og forventer at vedtaket følges opp med nye bevilgninger i årene framover. Vi viser i den forbindelse til vårt notat, oversendt departementet rett før jul.

- ***Creo ønsker at vedtaket og bevilgningen om en Musikerallianse følges opp i årene framover. Vi viser i den forbindelse til oversendt prosjektskisse pr 20.12.2021. Vi ber om at det avsettes 10 millioner kroner i statsbudsjettet for 2023 til dette tiltaket.***

Etter nedleggelsen av Rikskonsertene og opprettelsen av Kulturtanken har det oppstått et vakuum når det gjelder utviklingen av nye produksjoner på musikkdelen av skolesekkordningen. Sidestillingen av de ulike kunststartene i DKS har dessuten ført til at musikkandelen av programmene som tilbys skolene er tydelig redusert sammenliknet med tidligere. Dette betyr reduserte arbeidsmuligheter for profesjonelle musikere. Vi registrerer også med beklagelse at internasjonale samarbeidsprosjekter for musikere slik dette var i Rikskonsertene er nedlagt og at kompetansen på dette området ligger brakk. Creo mener alle tjener på en større grad av kunstnerisk samarbeid over landegrensene. Det finnes heller ikke lengre noen som har et overordnet og helhetlig ansvar for å sørge for en samlet utvikling av musikkfeltet for barn og unge. Dette gjelder både kvalitetssikringen av produksjoner og formidlingen av dem innenfor Den kulturelle skolesekken, men også generelt for musikkens del har denne kunstformen mistet en nasjonal samlende aktør og faglig pådriver.

- ***Creo ønsker derfor at det etableres et «Musikkbruket», etter modell av «Scenekunstbruket». Vi ber om at et avsettes 15 millioner kroner i statsbudsjettet for 2023 til dette tiltaket.***

Disse to ordningene kan etableres under en felles paraply, som to likestilte avdelinger, hvor det i overbygning ligger fellesfunksjoner m.m. Det bør også utredes om deler av midlene til en slik etablering kan være en overføring av deler av de midlene Kulturtanken i dag har avsatt til musikk.

Den kulturelle skolesekken, den kulturelle bæremeisen og den kulturelle spaserstokken er viktige tiltak som må videreutvikles. Den kulturelle skolesekken er nå under omorganisering, og heter nå «Kulturtanken». En viktig motivasjon for omorganiseringen og en del av

Kulturtankens mandat er å forbedre samarbeidet mellom skole- og kultursektoren. Vi vil understreke at en parallell styrking av de humanistiske og estetiske fagene i skolen og en profesjonalisering av mottakerapparatet er en forutsetning for å lykkes i dette arbeidet. Det må legges til grunn at tilbudet gjennom Kulturtanken skal supplere, og på ingen måte erstatte, kunst- og kulturfagopplæringen i skolen. De praktisk- estetiske fagene i grunnopplæringen har sitt eget mandat og egne mål, og må og skal utvikles på egne premisser. Her kan kulturskolelærere med kombinerte stillinger i skoleverket være en viktig ressurs.

- **Midlene til Den kulturelle skolesekken og andre «sekker» må også økes, slik at alle barn og unge får tilbud om gode produksjoner i alle kunstsjangrene flere ganger i skoleåret. Vi ber om at midlene til DKS økes med minst 10% i forslaget til statsbudsjett for 2023.**

Forsvarets musikk er nå delvis finansiert over Kulturdepartementets budsjett. Dessverre er ikke rammene deres tilstrekkelige til å opprettholde en forsvarlig drift. **Vi er svært bekymret for situasjonen for denne helt sentrale kulturinstitusjonen, og ber Kulturdepartementet ta et særskilt ansvar nå i 2022.**

- **Vi ber derfor om at det bevilges 15 millioner kroner i ekstra midler – utover det som følger av «40%-reglene» over KUDs budsjett, øremerket konserter og oppdrag rettet mot sivilsamfunnet. Og vi ber om at disse midlene bevilges allerede i forbindelse med revidert budsjett nå til våren!**

Kulturinstitusjonene – DNO&B, teatrene og orkestrene - er ryggraden i vårt kulturliv, og forutsigbarhet og stabilitet i virksomhetene er avgjørende både for kunstnerisk aktivitet og for kunstnerne i denne krisetiden. Det er samtidig svært uheldig, og uforståelig, at ABE-reformens (avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen) bevilgningskutt, kamouflert som effektivisering, skal omfatte og ramme disse virksomhetene.

- **Vi ber derfor om at disse institusjonene i budsjettet for 2023 ikke omfattes av ABE-reformen.**

Vi viser ellers til våre innspill til den varslede Kunstnermeldingen.

Med vennlig hilsen

Hans Ole Rian
Forbundsleder
Creo – forbundet for kunst og kultur